

Q. E. V.
DISSERTATIO PHILOSOPHICA

De
**V I R T U T E
H E R O I C A :**

Quam

Permittentc Amplissima Facultate Philosophica,
in illustri ad Auram Musarum Templo,

P R A E S I D E

Viro Clarissimo

DANIELE ACHRELIO,

Eloquentiae Professore Ord.

Placide disquisitione submittit

NICOLAUS J. LECHANDER, W-Gothus.

Sacræ Regiæ Majestatis Alumnus^r.

Octob:

Ad diem 22 Maij 1681.

In Auditorio maximo horis ante meridiem solitis^r.

**ABOÆ, Excusa à JOHANNE WALDIO,
Academie Typographo.**

VIRO

Consultissimo Amplissimoque

DN. NICOLAO EYELZEN/

In Regio Dicasterio Aboënsi Adseffori gravissimo,
Patrono pio observantie cultu suspiciendo :

Nec non

Reverenda, Clarissimo, Doctissimi, Spectatissimis VIRIS:

MAG. JACOBO ODHELIOS, Pastori
in Odh meritissimo, & vicinarum ecclesiarum Prepo-
sito dignissimo :

DN. JONÆ LECHANRO, Pastori
in Bitterna vigilantissimo, Fratri de me egregiè merito :

DN. ANDREEA HÄGGERBERG/ Pastori
in Österplana pervigili, Affini unicè dilecto :

DN. HERMANNO THORWÖSSE/ in cele-
bri urbe Aboënsi Mercatori egregio, Hospiti multis no-
minibus colendo :

DN. ERICO MATTIÆ, Pastori
in Leefäsa perassiduo, ut quondam Praeceptor, ita huic
Fautori & Amico pulchre ebaro.

Irtece nihil est pulchrius, nihil formosius,
 nihil augustius. Hæc mortales Immortali
 penè similes reddit, & nescio quid sanctius ac
 præclarius in rebus humanis efficit. Quidquid
 magni celsique in terris possidetur, quid-
 quid hic splendet, fulgetque, fluxum & cadu-
 cum est, sola virtus fatorum leges nescit.
 Hac enim ceu face illustratus homo sanctius
 illud animal, temporum injuriam, fortunæ invidiam, & ditam o-
 blivionis noctem ridet, temnitque; & licet naturæ concesserit, vir-
 tutum tamen fulgore nunquam extinguitur, versatur etenim in
 oculis & ore omnium ejusdem gloria, ubicunque terrarum virtus
 colitur, & illustri famâ celebratur. Scilicet, ut cœlestis illud depo-
 stum mentem, immortalem esse voluit sanctissimum Numen, ita
 eximiæ virtutes & præclara facinora, qvia à mente proficiuntur,
 finem nesciunt, sed æterna luce scuuntur. Unde tantum apud
 antiquos sancti rarae virtutis admiratio inventa, ut homines quo
 supra mortale fastigium virtutis decus qvodam modo provexerit,
 Diis immortalibus adseri existimarent. Virtute idcirco nihil est
 nobilius, nihil præclarus. Pulchrum qvidem est illustri sanguine
 natum esse, sed longè pulchrius acceptam à maioribus lucem re-
 rum gestarum gloriâ auxisse; ignobiles enim verè illi nobiles, qui
 nihil lucis, nisi à luce majorum habent. Et sicut vel mediocri
 virtute inclaruisse præclarum est, ita longè sublimius est supra
 communem ad surgere sortem. Est enim in qvibusdam morta-
 lium nescio quid augusti & divini, qvod aliis non imitari sed mirari
 datum est. Sordet idcirco memoria Sardanapali, qvem nascendi
 fors, non belli gloria, non virtutis decus illustrem fecit; hoc nomi-
 ne maximè deflendus, ut qvem natura sceptris genuit, hunc
 vitiorum dedecus brutis deteriorem reddidit. Sordet memoria

Ca-

Sanguine, Catullus, Syne, Meronis, qui manus innoxio imbuerunt
sangvine. Qui vero illustribus factis & rebus praeclarè gestis orbi
innotuerunt, nullis non encomiis celebrantur. Virtutemq[ue] soli bonos
debet cur. Cum idcirco in animu[m] induxerim publicum aliquod studi-
orum meorum specimen exhibere, hanc potissimum materiam
selegi; digna enim mihi videbatur cui aliqvad temporis studiique in-
sumerem. Hoc qviquid est operis *Tua Amp. ni* & *Vestr[is] Rev.* Digni-
tatis, ut & *Tibi Spectatissime Hospes*, sacratum esse volui, ut aliquod
in vos gratæ mentis documentum ob complura, & supra quam
dici potest præclara in me collata merita extaret. *Tua Amp. ni Con-*
sultis. *Adseffor*, multis me nominibus adstrictum esse ingenuè fateor,
cum insignem *Tua Amplitudini* in me favorem, ab eo temporis
momento, qvô primum tua voce & vultu frui mihi contigit,
deprehenderim. Ut Vesta hic nomina signarem, *Rev. Dn. Fautores*,
flagitavit sangvinis necessitudo, ut & amplitudo meritorum, qvæ
affatim mihi illuxit, ut nihil à me tam splendide dici possit,
qvod ad meriti laudem adsurgat. Me Tibi hoc debere, *Specta-*
tissime Hospes, loquuntur eximia mihi praestita beneficia, et cum
etiam in literarum studiis pulchre versatus sis, accipe hoc qvid-
quid est munieris in grati animi pignus! Boni idcirco consulite
omnes tenuem hunc ingenii fætum, qui nihil nisi prolixæ in
Vos pietatis vestigia habet.

Tua Amp. ni & *V:ris Rev:is Spectatissimūq[ue] Dignitatibus*

addictissimus

Auctor & Respondens

N. LECHANDER.

AUSPICE DEO!

THESIS I.

Datur in mortalibus illustrior quidam virtutis actus, qui peculiari Numinis ope adjutus, sublimiora quævis supra communem mortaliū sortem posita audet; quam virtutis heroicæ in Philosophorum schola appellare s̄evimus. Cernimus enim quodam, quorum animis grandius aliquod coeleste Numen insinuavit, heroico quodam ausu & insigni cum successu, celsiora aggredi & perficere, quam alii inchoare, aut saltē tentare valeant. Hinc in sacris gigantes & heroes, divus Lutherus vertit, in Gen. 6. germanicā versione, per tyrannos, antiquitus pugiles dicebantur, quibus honorem haberi jubet Pythagoras in aureis suis carminibus:

Tīpā n̄ḡ ṣ̄B̄s ū̄ḡor ē̄t̄s. ḹw̄es āj̄av̄s &c.

Unde veneratur quilibet gens sui seculi decora. Romasuum Romulum, Pompejum, Cæsarem, Brutum: Græcia Alexandrū, Miltiadem, Temistoclem: Germania Carolum Magnum: Svecia Gustavos, Carolos &c. quorum res gestas & præclara facinora ut prælens ætas pia recordatione veneratur, ita nunquam tam invida virtuti secula futura sunt, quin illustribus factis post fata honos apud seros nepotes constabit.

Variè à variis derivatur Nomen virtutis he-

(a) Lib. 10. roicæ. Quidam cum Augustino (a) deducunt à Ju-
de Civit. none, quæ Græcè ἥρως appellatur, ὅτι οὐδέ τω αἴρει
Dei.

(b) Spenser. Itē Pythagorici credidere (b). Quasi heroës non
glerus in Exer. Eth. sunt terrestres, humiles & plebeji, sed supra vulga-
rem conditionem positi, aërei atq; cœlestes. Qui-

dam ab ἑρῷον dicere, quasi heröes olim discretissimi
fuerint, & præ cæteris facundiâ valuerint. Non-
nulli eam dici volunt δημός της ἑρῷας, quod heröes sint
quasi Dii terrestres. Unde Lucianus heröem de-
finuit, ὃς μήποτες μήπε τὸν θρωνός αὐλὰ οὐναμφόντος ἐστι,
hinc & ημίθεοι, semidei, appellantur, qvòd altero
parente Deo, altero mortali illos generati puta-
verint. Alii originem ducunt δημός της ἑρῷας, à ve-
hementissimo illo quo heröes feruntur in res ar-
duas, amore & desiderio. Nos de origine vocum
non adeo litem moventes, derivationem vocis de-
ducimus ab heroibus, viris illustribus, in qvibus
virtutis splendor supra communem felicitatem e-
lucet. Hebreis dicuntur χαριμ vel à χαριτα-
dere, quod in res præclaras exardescant quasi, ac
ferantur magno impetu: vel à χαρ qvæ radix apud
Syros significat intueri: apud Chaldeos album
fieri, quod heröes rerum gestarum amplitudine o-
mnium oculos in se convertant, & in illustri loco
positi, virtutum splendore fulgeant. Albus enim
color præ cæteris plurimum habet lucis, & felicita-
tis est signum; hinc albus pro fausto apud classicos

Au.

Auctores capit. Sic Persius (*e*) fint omnis prō. (*c*) Se-
tinus alba; & virgilius (*d*) appellat ipsos Deos albos. tyr. a.

Candidus (Deus) insuetum miratur limen Olympi. (*d*) Virg.
Sic albae aves, hoc est, faustæ; albae gallinæ filius
hoc est felix. Ecclog. s.

THESIS III.

Suntur virtus heroica latè, prō excellentiâ
cujusvis virtutis, etiam diatoetice; quo sensu he-
roes quilibet, vel præclarè arte aliquâ exculti, vel
disciplinâ instituti, dici poterunt: vel strictè, pro
eximiâ excellentiâ in virtute practicâ: vel strictif-
fimè, pro fortitudinis tantura & magnanimitatis
eminentiâ, ut & abusivè tribuitur tyrannis: propriè
verò, prout hie loci consideranda est, significat
virtutum moralium, primariò quidem earum, qua-
rum major est difficultas, dignitas & necessitas;
secundariò verò reliquarum etiam, eminentiam
& splendorem. Unde jam divina virtus vocari so-
let, quod homines Deo peuè similes reddat; jam
splendor virtutum & eminentia, jam virtutum comple-
mentum.

THESIS IV.

Est igitur virtus heroica promptitudo divini-
tus collata, magnas actiones circa eujuslibet vir-
tutis objectum, ultra quam vulgaris hominū con-
ditio fert, alacriter & felici cum successu, obseundi:
ut pulcherrimè eam definivit B. D. Mich: Ghilens:
stalpe in Coll: Eth: disp. 12.

THESES V.

Hæc tamen virtus non cuilibet mortaliū contingere potest; non enim omnibus amplissima quæque perficere datum est, cum tria potissimum sint quæ illam à virtute communi discernunt. I. Impetus extraordinarius seu specialior quidam concursus coelestis Numinis, ad res arduas & pulcherrimas obeundas. Nemo enim unquam vir magnus exstitit sine afflato divino, ut præclarè docet Romanæ facundiæ princeps Cicero. (e) Nec obstat, quod influxus coelestis in cujuslibet virtutis exercitio requiratur, undè omnes virtutes æquæ heroicæ dicendæ forent; nam distingvimus, inter concursum divinum generalem & specialem.

Cicero
Actor, 17. Generaliter concurrit Divinum Numen ad omnem actionem; specialiter autem ubi generi humano, populo, urbi, familie, peculiari facinore mediante, insigni huic vel illi homini concessâ virtute, prospicit: specialissimè & singulariter gratiola virtute fidelibus adest, ut egregiè de

(f) In Coll: Eth: Disp, 12. hac re differit D. Mich. Gyll. (f) Non tamen ductus hic seu adflatus gratiosus est, voce hac stirata accepta; quoniam etiam infideles spiritu hoc heroico adisci possunt, cum non fides sed influxus singularis, cum ea vel extra eam, hujus sit causa; cum fide est in fidieli, extra eam est in infideli, ut acutè satis docet Spenglerus. (g) It. Requiritur ad virtutem heroicam constantia summa, quæ nullis se malis absterrerit, nullis periculis avocari finat, sed generoso quodam conatu adsurgat, ad illustria quæ-

(g) In E-
xer, Eth: vis

vis suscipienda & perficienda. Non omnim cœpit,
sed perfecisse virtutis est, ut tritum proverbium habet.
Hinc virtute incliti dicuntur *περικλεῖοι*, & sibi ipsis
constare. Hæc sicut in omnibus virtutibus perfe-
ctis requiritur, singulari tamen & prorsus extraor-
dinariæ ratione virtuti heroicæ debetur. Illa e-
nimir non tantum summa & amplissima quævis co-
natur, sed & incredibili prorsus cum successu perficit.
III. Requiritur felicitas admiranda, quæ illustres
heroës, præter omnium spem, è maximis periculis
emergunt &, quæ viribus humanis majora sunt,
insigni cum felicitate efficiunt. Unde inter quat-
vor virtutes in summo Imperatore, etiam felicita-
tem requirit eloquentia illud decus Cicero. (b) (b) Cie.
Pulcherrime etiam hoc monstrat Curtius de pro lege
Alexandro Magno, quod fortuna ei indulgendo
nunquam defatigata sit. (i) Et jure suo non-
nulla ab imperatore miles, plurima vero fortuna
vindicat. (k)

THESIS VI.

Haud obscurè idcirco liquet ex requisitis vir-
tutis heroicæ, primam & principalem ejus causam
esse ductum & affratum divinum, quod heroës ani-
mati, celissima quæque expedient, quibus obeun-
dis alii, adflatu hoc destituti, pares esse non possunt.
Interim tamen non excludimus causas inferiores
primæ subordinatas, cuiusmodi sunt, 1. *φύσις* seu
naturalis inclinatio, 2. *μάθησις* seu bona institutio,
3. *δοκτηρίος* seu præclara exercitatio. Non enim con-
cursus hic divinus est simpliciter immediatus, sed

(b) Cie.
manilia.

(i) Cur-
tius lib. 3.
cap. 3.

(k) Corn.
in Vit.
Thrafy-
buli.

pulcherrimè conspirat cum causis secundis. Multum enim hic ut & in cæteris virtutibus, tribuendum est naturæ bonitati, ut generosæ ac præclaræ indoli, quæ in primo ætatis limine manifesta virtutis indicia proferre solet. Sicut in Alexandro Magno puerō adhuc cernere est, in supplementis Curtianis:

(l) in suppl:Cur.
(m) Justi-
nus lib 1.5.
(n) Cic.
pro Ar-
chia.

(o) Seneca
lib.2. c.18.

(p) Cic.
de fato.

(q) Cer-
tius in
suppl.

(r) Corn.
Vit. Cim.

(l) in Cyro, apud Justinū (m) quod etiam pulcherrimè docet Cicero his verbis: etiam illud adjungo, ad laudem atque virtutē sæpius naturam sine doctrinā, quam sine natura valuisse doctrinam (n) Huc etiam accedit sedula ac pia institutio, quæ tenellis animis, virtutis semina insillet. Educatio enim maximam diligentiam requirit, ut testatur Seneca (o). Cujus tanta est vis & efficacia, ut non tantum optimam naturam juvet, verū etiam multos perversa indole natos, ad virtutis studia ætatis progressu trahat (p). Quod etiam pulchre vidit Philippus; auctus enim prole, ita Aristotelī scripsit: Certiorerem te facio, filium mihi genitum esse, nec perinde Diis gratiam habeo, quod natus sis, quam quod se florentē nasci illum contigit, à quo educatum institutumque neque nobis indignum spero evasurum, neque successioni tantorum rerum impavens (q). Quantum verò exercitatio conducit, constat exemplo Cimonis Atheniensis (r). Qui quod à puerō cum patre in exercitu fuerat versatus, magnam prudentiam, eum juris civilis, tum rei militaris sibi paravit. His accensendæ sunt etiam causæ impellentes, utpote honesta emulatio, quæ generosam indolem ad præclara quæris incitare solet; quod liquet in Themistocle,

stocle, quem Miltiadis Stephanus ad virtutem sua
flammarunt; Alexandrum Philippi gloria ad vir-
tutis deus incitavit. Huc accedit spes famæ, & im-
mortaliæ gloriæ, per illustres præcones obtinenda.

Hinc (f) nullam virtus aliam mercedem laborum (f) Cie.
periculorumque desiderat, præter hanc laudis & pro Ar-
gloriæ; quâ detrahit, quid est, quod in hoc, tam chia,
exiguo vitæ curriculo & tam brèvi, tantis nos in
laboribus exerceamus. Vide plura de hac re, in
illustri Ciceronis oratione pro Archia.

THESIS VII.

Materiam ex quâ virtus heroicæ non agno-
scit, cum sit accidens; de materia vero in quâ,
acerrimè dissenserit in philosophorum Scholæ.
Quidam enim contendunt appetitum sensitivum
esse subjectum virtutis (s). Quorum sententiaz eti-
am favere videtur Aristoteles, non in parte tan- (s) Pieco-
tum animæ rationali, sed & rationis experie, vir- lom. gr. 4.
tutes reperiiri afferens (u). Possunt tamen in ali- (u) Ari-
uni sensum explicari hæc Philosophi verba, mul- stoteles ad
tum licet hinc subsidii querant nonnulli. Quid cap. 7.
quid autem sit, nos veritati & rectæ rationi congruū
esse statuimus, hominem qui virtute prædictus est,
esse subjectum denominationis, subjectum inheri- lib. 1. Eth.
onis remotum est anima, proximum idque pri-
marium est voluntas; secundarium, vel si mavis
objectum internum, est appetitus sensitivus. Rati-
onibus nitimus firmis & validis: virtus enim est
habitus electivus, ut constat ex definitione Aristoteli;
ubique igitur elecio locum habet, ibi &

virtus

virtus; atque electio non in appetitu sensitivo, sed rationali, locum habet; ergo & virtus, Deinde quod homini est proprium & non cum brutis commune, id in propriâ hominis facultate, & non cum bestiis communis, est collocandum; quilibet autem concedit virtutem homini esse propriam, & non cum brutis communem, nisi simulacra quædam virtutum intellexeris, sequitur idcirco exinde virtutem non in appetitu sensitivo, sed rationali esse collocandam. Plura brevitati studens non adfero, vide sis B. D. Michaëlem Gyllen-

(x) Mich.
Gyll. in
Coll. Eth.

(y) Horn.
in Philos.

mor:

(z) Bur-
gersd. in
ideâ Phil.
mor. lib. I.
cap. 2.

(a) Vend.
lib. II. 3.

(b) Lieben-
thal in
Coll. Eth.
Exer. 3.

stalpe (x) Hornejum (y) Vendelinum de hac re fusiis differentes. Argumenta quæ in contrariam sententiam complura recenset Burgersdicius (z) publicæ disquisitioni reservo. Interim nou negaverim, ad sensuum quoq; appetitū aliquo modo pertinere virtutes quatenus nemp̄ illum recte rationis imperio subjiciunt, & legi se conformare assuefaciunt; undē nonnullæ dispositiones, virtutis speciem præ se ferentes in eo existunt, quod acutè satis observat Vendelinus (a). Non tamen est appetitus sensitivus subjectum virtutis primarium. Distingvimus etiam cum Liebenthal (b) inter subjectum inhalensionis & operationis; subjectum operationis est appetitus sensitivus, non inhalensionis.

THESES VIII.

Quodnam verò sit objectum virtutis heroicæ, & quomodo à ceteris differat, in diversas itur sententias: an scilicet heroica virtus in mediocritate consistat, an verò excellentia & affectio virtutis dicenda sit? Nos distingvimus, inter vir-

tutem

vitutem heroicā consideratam absolutē, & respectu
extremorum; hāc rationē rectē appellatur virtus
in mediōritate consistens; relatē autem considerata
ad virtutes comūnes, eminentia atque splendor vir-
tutum, & sublimitas, dici meretur. Quidam verō
illam specie à virtute comuni differre contendunt;
qvorum sententiæ faverit Liebenthal. (c) Hęc, in- (c) Liebenthal
qvit, virtus speciale habet objectum ab aliis distin- that in
ctum, & virtutes, qvæ causis, efficiente nempē, mate. Coll. Eth.
riali, formalī, finali, itemq; adjunctis, gradibus, sive Exer. 3.
successu differunt, specie omnino distingvuntur;
sed heroica virtus & communis istis modis diffe-
runt, ergo specie distingvuntur. Nos verō illam à
virtute comuni, non specie, sed gradu differre asse-
rimus: cum magis & minus non varient speciem, &
virtus heroicā verisetur circa idem specie objectum
cum virtute communi, nullamq; novam virtutis spe-
ciem in novā aliquā materiā exhibeat, sed eandem
ad sublimiorem saltem gradū evehat. Sic datur ju-
stitia heroicā, fortitudo heroicā &c. & nulla in sacro
virtutum choro reperitur species; qvæ non ad illu-
striorem gradum evehī potest; licet non tam insi-
gnis splendor animadvertatur in minoribus, ut-
pote veracitate, comitate, qvām in illis, qvæ cum
majore difficultate conjunctæ sunt, utpote in pie-
tate, justitiā, fortitudine, temperantiā. Ad argu-
mentum Liebenthalz respondetur; eandem hic esse
causam efficientem, concursum, puta, cœlestem
cum causis subordinatis, licet hic sit influxus illu-
strior, ibi minor; & diversus influendi modus spe-
ciem non mutat: idem subjectum, ut supra patuit;

B

idem

idem tnis: diversi effectus, adjuncta, gradus, successus, speciem mutare non possunt. Differt ideo virtus heroica à communi, sicut fervor à tempore, cum nihil aliud sit, quam virtus moralis conjunctionem habens excellentiam atque eminentiam, ut pulchre docet Iterus lib:3.

THESIS IX.

Finis hic idem est, ac virtutis communis, beatitudo videlicet seu felicitas civilis; licet plus hic habeat splendoris & admirationis. Cœlesti enim munere contingit, ut reipublicæ, vel belli malis, vel tyrannide oppressæ, subsidio veniant illustres heroës. Sic Sveciæ jam penè collapsæ, & civium cædibus exhaustæ, auxilio venit illustre illud fortitudinis decus, Gustavus Primus, qui tyrannidem Christierni secuudi, & impia in Sveciam suscepta arma strenuâ manu reprefit, regnumque pristinæ saluti restituit. Interdum etiam Divinum Numen, poenas de republicâ capturum ob gravissima civium scelerâ & flagitia, tales heroës excitat. Sic cum degeneres Persæ, ut imperii, sic vitiorum magnitudine orbi graves esse incipiunt, nascitur Alexander Magnus, datus frenum luxui, armis, superbiæ Persarum; cum Carthago delenda esset, nascitur Scipio, nomen ex

(d) Boel. malis illius habiturus, vide Boelerū (d) hoc fosiis in Comm: deducentem. Hinc liquet, virtutem heroicam Cornel. esse necessarium, licet non singulis hominibus, ratione tamen generis humani, sive societatum majorum, rerum publicarum & ecclesiæ, quibus primordia dat, vigorem, accrementum.

THE-

THEISIS X.

Celebris hic questio ventilari solet, in Philosophorum Scholâ, num virtus heroica sequiori tribuenda sit? Aristoteles, minus generosè de hoc sexu sentiens, negat [e] hanc virutem Mulierum esse, cum foeminæ sint humidiores temperamenti, & mobilis ingenii, in virtute cap. 4. verò heroicâ requiritur singulatis constantia, temperamentum heroicum, corpus spiritus & calor plenum, hac accedit, quod foeminarum jussa passignominiosum sit, ut testatur illustris ille scriptor Tacitus. (f) Adeo ut rem, tanquam indignam, iu dicet Florus(g) quod legati Romanis imperantè mu- lib. 12. An liere, ab Illyriis sint interfecti. Sed ipsa rerum Ma- nal. c. 40. gistra experientia satis docet, hanc virtutem fœminis convenire. In sacris historiis celebres e. existunt, Judith, Jaël, Debora: in profanis, inter Amazones Artemisia, Elizabetha Anglica, Regi- na Cariæ, (h) Semiramis. Et cum natura foeminitatis (h) Hero pulchrè faveat, ipsaq; virtus nec censum nec sexum datus excludat, cur tantum decoris nos illis detrahamus; lib. 1. adflatu hoc extraordinario etiam illæ adisci possunt, nec sunt adeo frigidi temperamenti, & mobilis ingenii, quidquid de his dixeris, cum idem etiam de viris quibusdam dici potest.

THEISIS XI.

Num verò & in spurious cadat virtus heroica etiam in controversiam venire solet. An nam dubitandi præbet, abjecta spuriorum fors in populo Dei olim, ut patet. Deut: 23. Sap: 3. 16. hinc tamen ni-

ni illud concludi potest, quām Sanctissimum illud
Numen extremē illos odiſſe, qui ſeſe nefando hoc
ſcelere polluunt. Absurdum etiam foret, quotidiani
experientiæ reſragari; cum profana historia
nobis ob oculos ponat virtutem Herculis, qui ma-
gnitudine rerum gestarū Diis eſt par habitus, Romu-
li, Bruti, Sacra oracula qvoq; memorant de Jephthā,
qvod Spiritus Domini Illi adfuerit, & Ammonitas
egregiā editā pugnā proſligaverit. Causam virtutis
heroicæ in ſpuriis dixerim eſſe 1. Divinam: cœleſte
enim Numen celsa & ſublimia deprimit, ut qvid-
qvid auguſti & præclarī mortalibus contigerit, hoc
cœlitus ſehabere meminerint; humilia vero attollit.
Et ſapè qui stirpe & potentia eſt præcipuus, animi
bonis deſtituitur, tanquam verentibus fatis, nē ſi
ſummam dent fortunam homini. Deum faciant ex
mortali, inqviſiſtione inſiguiſ ille Barclajus, (i) 2. Physi-
cam: ſpuriī enim ſapè genitores habent excellenti
virtute præditos, qvæ hæreditario qvafī jure tranſit
in ſobolem. 3. Moralem: qvia natalium dedecus
virtutis ſplendore ſummoveſt ſtudent; & ſapè
virtutem excitat ignomiñia demenda cupidio. (k)

(i) Barcl.
in Arge-
nide mihi
pag. 118.

(k) Curt.

7. 2.

THESES XII.

Miratur noſtra ætas & ſera posteritas, magni-
tudinem Cyri, amplitudinem Cœlaris, ſceptra Ma-
cedonis: loquuntur historiæ iuſtitiam Aristidis, for-
titudinem Pompeji, liberalitatem Cimonis: num
verò virtus heroicæ illis, qui lumine gratiæ deſtitu-
ti ſunt, tribuenda ſit? diu multumq; deſceptatum
eſt inter ſubtilioris ingenii Philosophos. Sunt qui

ſty-

stylum hic accidunt, & insigniter negant, ullam actionem infidelis esse bonam, cum eminentissima virtus Christianis solis tribuenda sit; paganis vero quibus coeleste illud gratiae lumen non adfusit, hanc non convenire dicunt; cum actiones illorum licet amplissimae & pulcherrimae sint, in honorem tamen supremi Numinis non tendant, sed vel inania famae, vel populi favorem, vel honores & praemia aucupentur: accedit etiam his dictum Divi Pauli. Heb. ii: 6. Sed ad haec commode responderi potest, si distingvatur inter actiones ethnicorum, consideratas ratione essentiae & inexistentiae; (*l*) ratione essentiae (*l*) Meisnerus in Phil. Sob. Tom. 3. consideratae, quatenus legi conformes sunt, bona sunt & placent Deo, si non beneplacito speciali, ratione generali; quia a Deo sunt & principiis natura- libus deductae. Ratione vero inexistentiae, quatenus ab homine ethnico proficiuntur, Deo non placent. Deinde considerantur actiones illorum, vel nouitatis, vel euangelicas, ut loqui amat Meisnerus prefato loco; nouitatis consideratae, quatenus convenienter cum lege naturae, bona sunt; nam honor parentum, justitia, liberalitas, mala esse non possunt. Si vero considerentur evangelicas, bona esse non possunt, cum non sint a Spiritu Sancto. Est enim Spiritus Sanctus etiam in ethniciis & im- (*m*) Grav- piis, ratione essentiae & generalis operationis, non verus in verò specialis & gratiæ; Sed hoc sacro Theologo- præl. Arum ordini relinquisimus. Et excellentissima quoque; cad. art. 5. virtus in ethniciis, ut in Cyro & Alexandro, emi- de min. nere solet, licet, si conferatur cum fidelium virtuti- eccl. bus, illæ longè præstantiores evadant.

THESES XIII.

Heroum filii noxa: communis proverbio dici solet: contra illud Horatii, fortes creantur fortibus; unde Poëtarum ille princeps Homerus:

Homerus Odyss. 5. *Æquat rara patrem soboles, sed plurimi ab illis
Degenrant, pauci superant probitate parentes.*

Homerus Illiad. V. *Et Octavius Aug. proclamare solitus est ex Homero:
Αἰθ' ὄφελον ἀχεμόνη τ' ἔμεναι ἄγονον τ' θυτοέσθαι*

(n) Svetonius in Aug. c. 65. *Idem filios suos adpellavit tres vomicas, aut tria
carcinomata (n). Rationes, cur heroës degenerem
sæpè generant sobolem, dari possunt sequentes.*

1. Quia generatio, ut ex Physicis patet, fit secundū
speciem, non secundum accidentia, & heroës gene-
rant, non quā heroës, sed quā homines. 2. Heroës
publicis negotiis distracti, filiorum institutioni va-
care non possunt. Heroës tamen non semper de-
generem prolem relinquare, docent exempla com-
plura: Abrahamus genuit Isacum. David Salo-
monem. Miratur etiam virtutem Heroicam in
inlyti regni Sveciæ Regibus, quæ jure quasi hæ-
reditario in sobolem transiit; & preciamur Sere-
nissimo nostro Regi CAROLO XI, qui virtutem à
majoribus acceptam rerum gestarum gloriâ auxit,
seram immortalitatem, æternamque majestatem.

THESES XIV.

*Extrema virtutis heroicæ sunt, in excessu feri-
tas, græcè ιηειότης, quæ vitium est, quo omne me-
lioris rationis lumen suffocatur, & ad scelera que-
vis immanissima homo ferus grassatur. (o) Hæc ho-
minē brutis deteriorem reddit; cum bruta rationis
expertia vitium propriè loquendo non admittant.*

In defe-

(o) D. Mi-
chaël
Gyll. in
Coll. Eth.

In defectu, stupore tuum iugum
est, quo homo ab honesta virtutis actione planè ab-
horret. Sic Sybaritæ, ut iugavissimi fuere, ita hanc
pudendæ ignavia legem tulerunt: *nemo nostrum*
frugi esto! (p) Et cum virtus heroica non nisi (p) Iterus.
gradu à comuni differat, adō que totuplex sit, quo- in Philos:
tuplex ipsa virtus communis, seqvitur idcirco vicia mor: lib: 3.
virtuti heroicæ opposita, pro extremorum varie-
tate in reliqvis virtutibus multiplicari: ut heroicæ
fortitudini opponatur belluina audacia ac bruta
ignavia, heroicæ temperantia, bestialis intempe-
rantia; quæ omnia tamen generali feritatis & sum-
mæ ignavia nomine comprehenduntur. Et differt
Feritas à reliqvis viciis in hoc, quod in hominibus,
communibus viciis contaminatis, aliquod rationis
lumen supersit; in his vero prorsus extinsum sit.
Feritatis exempla habemus complura. Ingemuit
qvondam calamitati suæ Roma, ob feritatem Ne-
ronis, Syllæ, Catilinæ, Caligulæ; conqueritur
Svecia de immanitate Christierni secundi. Hor-
rendum feritatis exemplum commemorat Mun-
sterus (q) de Hattone Episcopo Moguntino, qui
pauperes stipem petentes horreo inclusos cremari (q) Mun-
jussit, & cum vocem plangentium in flammâ perce sterus in
pit, audite, inquit, vocem murium. Feritas tempe-
rantia opposita cernitur in Semiramide, quæ filii
concubitum petiit. (r) Atque hæc de illustri hæc
materiâ sufficient! quam ingenuè fateor longè su (r) Justi-
blimorem esse, quam ut illi ex æquo delinesundæ nus sib: 1.
simplex hic calamus par esse possit, boni tamen hæc cap: 2.
consulas B. L. velim: solidiora maturior ætas &
seior dies, favente Deo, dabit.

SOLI DEO HONOR ET GLORIA.

sv. vilitate insigni Juveni

DN. NICOLAO LECHANDRO

Amico suo impensè charo.

NON quidem omnes æquali indolis gloriâ beare voluit Natura
illa mira Universi fabricatrix, verum qvoscum eò dejecit
stupiditatis, ut nihil quidquam celsi ac generosi aucupari queant,
sed mente quasi humi penitus affixâ inter sordida vitam suam pe-
nè ad modum pecorum fædè transfigant. Alios nonnihil al-
tius à terrenis elevatos in sublimiorem qvendam subvexit sta-
tum, tribuendo ipsis excellentiorem naturæ genium, cuius ductu,
dum ei morem gerunt, & in piis ac honestis exercitiis occupa-
tum habent, ad præclara virtutis honorumqve fastigia grassari
valent, Hisce rufus superiores supremum Numen longè amplior-
ibus adhuc donis dignatum est, eorum animis vim qvandam
ecelestem inserens, undè etiam Pöetæ eos altero parente Deo alte-
ro homine provenisse fingunt nec prorsus incommodè. Nemo
enim cæterorum mortalium tam immensis rebus gerendis potest
æqvè par esse atqve hi, qvælibet namq; inaccessa faciunt pertia,
mænia longissimis terrarum spatiis remota, tremore qvatint,
ac gentes difficas incredibili percellunt terrore; Sed de his vix atti-
net pluribus agere, cum Honoratissimus Dominus Popularis talia in sua hâc eruditâ & plane concinna Dissertatione satis subtili-
ter evoiverit, qvin potius simplicem meum sterilemque calamum
in applausum insignis eius in literis progressus dirigam. Immane
quantum arridet, qvod non svavibus inertiaz aut pigritiæ illecebris
à molesto illo virtutis atqve sapientiæ studio deduci te patiaris,
verum pulchra atqve eximia animi tui dona sapientiæ præclaris fo-
veas ac imbuas, adqve eius sublimia strenuo nitaris gradu. Non
est qvod te pœnitentia immensi in hoc studiorum itinere exantlati
laboris, cum per te noveris non illum attingere limina magnifici
Honoris templi, qui sibi viam atqve aditum ejus per virtutis
ædem non ante sternat. Macte igitur eo, qvô progrederis, animo,
id ut felici facias ausu meum est & erit intimum votum.

Ita gratulari voluit
JONAS Wannergreen W-Gothus.